

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА, ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ, СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА, СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ

Полетило П.С.

студент;

Музичук К.С.

доцент,

*Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки*

ЗНАЧЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ ІНІЦІАТИВИ ДЛЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ВІД НОВИХ ЗАГРОЗ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

В результаті вивчення конституцій країн демократії нам вдалось помітити, що для захисту інформаційних прав людини від нових загроз суттєву роль відіграє законодавча ініціатива. Зокрема, виявлено, що окрім спільного в законодавчій ініціативі країн Європейського Союзу (далі – ЄС), існують і відмінності, які теж сприяють захисту інформаційних прав людини від нових загроз. Цінність поміченого в тому, що завдяки законодавчій ініціативі національні суди забезпечуються законами, які сприяють надійному захисту прав людини в інформаційній сфері.

Потреба дослідження законодавчої ініціативи в тому, що її розширення відповідає вимогам демократії і окремі її особливості можуть успішно впроваджуватись у вітчизняне законодавство. Значення дослідження піднятої проблеми посилюється тим, що Україна перебуває в стані антитерористичної операції.

Серед спільного в законодавчій ініціативі країн демократії є можливість (згідно конституції) тимчасової передачі деяких повноважень певним міжнародним закладам. Зокрема, Конституція Люксембургу передбачає: «Здійснення повноважень, зареєстрованих Конституцією за законодавчою, виконавчою та судовою владами, може бути тимчасово покладене договором на заклади за міжнародним правом» [1, ст. 49 bis]. За таких умов, згадані відповідні міжнародні заклади можуть миттєво запропонувати закон, який після схвалення парламентом захистить права людини від нових (зокрема, інформаційних) загроз. Підтвердженням є і норма нідерландського

Основного закону: «Законодавчі, виконавчі та судові функції можуть бути передані міжнародним організаціям за міжнародним договором» [2, ст. 92]. Така передача повноважень доцільна тоді, коли міжнародна організація має подібний досвід захисту прав людини від нових інформаційних загроз.

В Ірландії Конституція дозволяє: «2. Проте законом може бути передбачено положення про створення і визнання підлеглих законодавчих органів, їх повноважень і функцій» [3, ст. 15]. У більшості країн ЄС передбачено, що суб'єкти законодавчої ініціативи (президент, уряд) можуть вносити пропозиції законів швидкої дії. Так, Конституція Греції дозволяє: «1. У надзвичайних випадках виняткової терміновості і непередбачуваної необхідності Президент Республіки може за пропозицією Ради міністрів видавати акти законодавчого змісту. Ці акти представляються Парламенту на схвалення ...» [4, ст. 44*]. Або, Конституція Іспанії: «Законодавчі повноваження передаються Уряду в певній формі, з певного предмету і з вказівкою терміну їх дії. Передані повноваження вважаються вичерпаними з моменту обнародування Урядом відповідного нормативного акту ...» [5, ст. 82]. Наведений перелік не остаточний, у ньому лише частково йдеться про спільні законодавчі ініціативи у країнах ЄС.

Специфічні законодавчі ініціативи в окремих країнах ЄС пов'язані з народною ініціативою, тобто з наданням законодавчої ініціативи певному числу виборців. Доказом може слугувати Конституція Португалії: «1. Законодавча ініціатива ... належить до компетенції депутатів, парламентських груп та Уряду, вказана ініціатива належить, також, згідно приписів закону, групам громадян, що мають виборчі права, ...» [6, ст. 167]. Австрійська Конституція гарантує таке: «Кожна пропозиція, що надійшла від 100000 громадян, які мають право голосу, чи від 1/6 частини громадян земель, які мають право голосу (народна ініціатива), має бути передана Центральній виборчій комісії на обговорення Національної ради» [7, ст. 41].

Інший варіант законодавчої ініціативи видно у латвійській конституційній нормі: «Законопроекти можуть вносити до Саейму: Президент держави, Кабінет міністрів, комісії Сейму, групи депутатів у кількості не менше п'яти чоловік, а також у випадках і в порядку, передбачених чинною Конституцією, одна десята частини виборців» [8, ст. 65]. Конституція Литви надає право законодавчої ініціативи крім членів Сейму, Президенту республіки й Уряду ще й виборцям: «Право законодавчої ініціативи мають також громадяни Литовської Республіки. 50 тисяч громадян, які мають виборче право, можуть подавати до Сейму проект закону, який Сейм зобов'язаний розглянути» [9, ст. 68].

Список використаних джерел:

1. Люксембург. Конституція (1868). Конституція Великого герцогства Люксембурга // Конституции государств Европы: В 3 т. Т. 2 / Под общей редакцией и со вступительной статьей директора Института законодательства и сравнительного правоведения при Правительстве Российской Федерации Л.А. Окунькова. – М.: Издательство НОРМА, 2001. – С. 402-418. – ISBN 5-89123-522-6.

2. Нідерланди. Конституція (1983). Grondwet van de Republiek Nederland drive modellen/ Hans Ulrich Jessurun d'Jlivera, Meine Henk Klijnsman, Jan Herman Reestman, Pierre Vinken, Wim Yoermans. – 2004. – Prometheus Amsterdam. – 181 p. – ISBN 90-446-0566-6.

3. Ірландія. Конституція (1937). Конституція Ірландії // Конституции государств Европы: В 3 т. Т. 1 / Под общей редакцией и со вступительной статьей директора Института законодательства и сравнительного правоведения при Правительстве Российской Федерации Л.А. Окунькова. – М.: Издательство НОРМА, 2001. – С. 785-816. – ISBN 5-89123-521-8.

4. Греція. Конституція (2001). Конституція Греції // Конституции государств Европы: В 3 т. Т. 1 / Под общей редакцией и со вступительной статьей директора института законодательства и сравнительного правоведения при Правительстве Российской Федерации Л.А. Окунькова. – М.: Издательство НОРМА, 2001. – С. 646-696. – ISBN 5-89123-521-8.

5. Іспанія. Конституція (1978). Constitución española. Con el Nuevo texto del artículo 135 (boe del 27 de SEPTIEMBRE de 2011) Edición preparada por LUIS LÓPEZ GUERRA. Catedrático de Derecho Constitucional de la Universidad Carlos III Madrid. – Madrid: tecnos, 2011. – 172 p. – ISBN 978-84-309-5404-9.

6. Португалія. Конституція (1976). Constituição da República Portuguesa. Atualizada de acordo com a Lei Constitucional no. 1/2005. Declaração Universal dos Direitos do Homem. Lei do Tribunal Constitucional. Iniciativa Legislativa de Cidadãos Estatutos Político-Administrativos das Regiões Autónomas. – Biblioteca Nacional de Portugal-Catálogo na Publicação. – 2010. – 343 p. – ISBN 978-972-40-3967-1.

7. Австрія. Конституція (1920). Die österreichische Bundesverfassung. Bundes-Verfassungsgesetz in der gegenwärtigen Fassung mit wichtigen Nebenverfassungsgesetzen herausgegeben von DDr. Christoph Crabenwarter, Dr. Brigitte Ohms. – Wien :Manzsche Verlags- and Universitätsbuchhandlung. – 12 Auflage. – 2008. – 528 p. – ISBN 978-3-214-01260-1.

8. Латвія. Конституція (2013). The Constitution of the Republic of Latvia // Latvijas Republikas SATVERSMĒ. – Rīga: Firma «AFS». – 2013. – P. 19-35. – ISBN 978-9984-889-04-7. – ISBN 978-9984-889-04-7.

9. Литва. Конституція (1992). Конституція Литви. Lietuvos Respublikos Konstitucija. Lietuvos Respublikos piliečių priimta 1992 m. spalio 25 d. referendumu, įsigaliojo 1992 m. lapkričio 2d. (su papildymo). – Vilnius: Briedis, 2011. – 48 p. – ISBN 978-9955-26-262-6.